

Olle Gustavssons vedermödor

Det är en helt vanlig dag i början av juni och naturen visar sig från sin allra bästa sida. Skogen doftar, fåglarna kvittrar och ett par rådjur promenerar fridfullt över ett grönsaksland, beläget i en glänta precis vid skogskanten. En stenmur markerar gränsen mellan det odlade och det vilda. En liten bit inåt gläntan ligger en stuga, idylliskt röd med vita knutar, en välkomnande veranda, och på nacken, en vindflöjel i form av den stolta småländska gripen.

På tomten finns också en åldrande grå ladugård där det bor en stilig tupp med ett harem om 10, lika stiliga, hönor, samt ett fallfärdigt skjul som huserar en gammal, nästan antik, traktor av modell Ferguson TE20.

En harfamilj mumsar i sig maskrosblad under en gammal vildapel.

Den idylliska bilden avbryts abrupt då ett gevärsskott ekar mellan träden och naturen håller andan.

“Försvinn era skabbhalsade vildgetter”. En äldre man galopperar genom trädgården med en hagelböss i full sving. Han har en Rönnerdalsk nattskjorta som flaxar runt benen och det vita, alldeles för långa, håret sticker ostyrigt ut under en keps från Lantmännen. Medan han springer fortsätter han att gorma “ge er iväg era enfaldiga dyngfotingar!”

Rådjuren hejdar sig i sitt strosande och stirrar. Sedan vänder de sina vita bakdelar till, hoppar graciöst över stenmuren, och försvinner in i skogen.

Mannen heter Olle Gustavsson, i folkmun Grinolle, för det är det han är. Grinig. Den trevliga verandan till trots välkomnas inga besökare. Djurlivet kan han med nöd acceptera om det håller sig ute i skogen (de stiliga hönorna och tuppen enda undantaget) men människor har han inget till övers för, inte heller de företeelser som de moderna tiderna prackar på honom såsom TV, mobiltelefoner och datorer. Han hade motvilligt låtit syskonbarnen hjälpa honom med att dra in el och telefonledning en gång i tiden, men när det blev tal om *fiber* bjöd han på våldsamt motstånd. Vilket satans påfund.

Likaså sköljde en våg av raseri över honom när televerkets representant en regnig dag förra hösten kommit på besök för att informera om bolagets nya utvecklingsfas som innebar avveckling av de gamla luftledningarna. Han var en trind ung man som svettades ymnigt, den svala höstdagen till trots.

“Nuförtiden går det ju alldeles utmärkt att ringa via fiber och i ärlighetens namn finns ingen anledning att ha en fast telefon när alla ändå har mobiltelefoner” hade han hurtigt förkunnat och log förhoppningsfullt mot Olle medan han torkade sig i pannan.

Olle hade skrikit och gormat åt televerkaren och jagat ut honom ur huset med hagelbössan i högsta hugg.

“Här ska inte dras nån fiber, här ska inte has nån mobiltelefon. Försvinn din jämrans talglymmel” hade han vrålat efter den förfärade representanten som halkat iväg på den leriga stigen bort från huset. För syns skull, för att liksom förstärka sina känslor kring det hela, hade Olle fyrat av en salva hagel efter honom. Det skvatt i leran kring den unge mannen som med ett förskrämt pip kastat sig in i sin bil och försvunnit med en rivstart.

Dagen därpå knackade polisman Ålund på dörren. Även om Olle var sur och grinig så var han inte dum. Han hade anlagt en lagom ångerfylld attityd, bett om ursäkt och beklagat sig över de nya tidernas påfund. Nog måste någon som han, i hans ålder, ha en fungerande telefon som man förstod sig på? Inte kan de bara komma och kapa ledningarna?

Ålund, som för övrigt hade haft med Olle att göra förut, orkade inte bråka. Så med en sträng uppmaning till gubben att låsa in geväret hade han tackat för sig.

Nej, Olle Gustavsson gillar inte nya företeelser, eller människor... eller rådjur.

“För bövelen, stinkande fästingshårdar” muttrar Olle medan han inspekterar potatisen. Klövavtrycken från de båda rådjuren syns knappt bland den ymniga blasten, men det hindrar inte Olle Gustavsson från att fortsätta muttra hela vägen tillbaka till stugan. Där sätter han sig vid köksbordet och dricker färdigt sitt morgonkaffe medan han spanar ut genom fönstret.

Det är då han ser dem. Han reser sig till hälften och kisar. På stenmuren mellan gläntan och skogen, han gnuggar sig i ögonen för att vara säker på att han ser rätt, sitter två små varelser, inga djur, det är han säker på, men inga människor heller. Båda två har grönt hår, stora tefatsliknande ögon och, han är säker, trots avståndet, spetsiga öron.

Olle får fart. I hasten slår han stolen över ända och svär när han stöter stortån i arvegodset från mor, en otymplig dalablå brudkista med kurbitsmönster. 1848 står det i snirklig stil på locket. “Jag ska förbanne mig bränna fanskapet” väser han mellan sammanbitna tänder medan han på ett ben hoppar ut i hallen och slår upp ytterdörren.

Han står på verandan och andas tungt. De små varelserna har försvunnit, men det börjar röra sig i bakhuvudet på Olle.

Längre in i skogen, på pastoratets mark, ligger ett kalhygge med halvt uppvuxet björksly och en kvarlämnad frötall. Vid kanten ligger det rotvältor från nedblåsta granar. Olle har patrullerat området regelbundet ifall någon räv skulle få för sig att det vore en bra plats för ett gryt. Han tycker inte om rävar heller. De lurpassar på hans hönor. Vid dessa patruller

har han vid flera tillfällen, mera en känsla än någonting annat, känt sig iakttagen och då och då anat, i ögonvrån, något grönt som inte stämmer överens med skogens övriga nyanser.

I ena hörnet av kalhygget står ett fallfärdigt jaktorn. Han tänker att det skulle kunna vara en perfekt spaningsplats.

Besatt av tanken att ta reda på mer ger han sig dit samma dag, klättrar upp i det gamla tornet och slår nästan ihjäl sig i processen. Det har inte använts på länge och översta stegpinnen ger vika. Han rasar i backen med en dov duns. Men med fanatisk beslutsamhet, ackompanjerad av färgstarka tirader, linkar Olle med stukad fot och ömma revben tillbaka till sin stuga. Om det är oknytt i skogen ska han bannemej ta reda på vad det är och, naturligtvis, finna ett sätt att bli av med det, så Olle släpar brädor, såg, hammare och spik genom skogen för göra tornet säkert.

Nästan varje dag, i solsken, i regn, i soluppgång, i skymning och då och då på natten, sitter han där uppe och spanar.

Det dröjer ända in i oktober innan Olle Gustavsson anar en rörelse som inte passar med skogens när han sakta sveper med kikaren utefter kalhyggets kant. Han hade gått upp tidigt den dagen. Packat matsäck och gett sig iväg in i skogen medan det ännu var mörkt. Morgonen är kylig och dimmig och i gryningen byter Olle från nattkikaren till sin ögonsten, en Vortex Viper, som kostat honom nästan 5000 kronor. Olle lever sparsamt i sin stuga, handlar sällan eftersom han i mångt och mycket är självförsörjande, men en rejäl kikare har han kostat på sig.

Darrande av upphetsning kramar han sin Vortex och får anstränga sig för att inte tappa fokus. En liten varelse klättrar mödosamt upp från rotvältans djup. Den ser ut att prata för sig själv. Med ihopknipna ögon och en mun som maler på oavbrutet gestikulerar den vilt med de smala armarna. Så vänder den sig om, sätter händerna i sidorna och glor ner i hålet. Ytterligare en varelse sticker upp huvudet. Den här har inte lika grönt hår, det skiftar mer åt brunt. Den tittar upp på sin frände, och ser ut att säga några väl valda ord medan den tar sig upp från hålet. Tydligt grälar de om något.

De står i mossan och glor ilsket på varandra tills stämningen emellan dem bryts. Plötsligt exploderar de i ett stort gemensamt skratt. I den tysta morgonen kan Olle höra skrattet fortplanta sig över kalhygget. Det porlar och bubblar och för första gången på mycket länge kommer Olle på sig själv med att le. Chockat sänker han kikaren och stirrar dumt rakt ut i luften. När han kommer till sans och han åter sätter kikaren till ögonen är de borta.

Fortfarande darrig klättrar Olle ner från tornet, han tar med sig en spade (för alla eventualiteter) och banar väg genom slyn.

När han kommer fram till rotvältan och dess hål har solen gått upp och jagat diset och den värsta kylan på flykten. Det ser ut att bli en sådan där onödigt vacker höstdag då ljuset harmonierar och förstärker höstens praktfulla färger. Olle Gustavsson har inga sådana funderingar, det har han sällan. Han lever nära naturen men stannar sällan upp för att beundra dess skönhet. Tvärtom ondgör han sig gärna över de förtretligheter årstidsskiftningarna bjuder.

På våren skitar björkpollen ner hans fönster. Räv, mård och för att inte tala om hök hotar hela tiden hans hönor. På sommaren plågas han av allsköns bitande och blodsugande flygfän. I vedhögen gömmer sig bålgetingar och huggorm. På hösten är det regnigt och jävligt och nog för att han motsatte sig elektricitet inledningsvis, men nu, när han vant sig, är det en rejäl olägenhet när det blir strömbrott. Vilket det blir, varenda höst, vid minsta lilla oväder. Vinter och snö. Han ryser vid bara tanken.

Av de små syns inte ett spår. Olle står obeslutsamt och tittar ner i hålet där granens rötter en gång brett ut sig. Det är ovanligt svart, han ser inte botten men det ser ut som om det nästan rör sig, dallrar, i mörkret. Han plockar upp en pinne och släpper ner den. Pinnen försvinner för ett par sekunder men kommer sen farande tillbaka och träffar honom rakt på näsan. Häpet tar han steg tillbaka, snubblar och sätter sig med en hård duns på en mossbeklädd sten.

“Vad ända in i...” han hasar på knäna fram till hålet och kikar misstänksamt över kanten samtidigt som han gnider sin ömma rumpa. Han tvekar ett ögonblick men sticker sedan ner handen i det svarta. Han får förnimmelsen av att en varm sommarbris leker runt hans knotiga fingrar. Förundrat drar han åt sig handen och skärsådar den. Den ser ut som vanligt. Ett tag. Sen börjar den skifta i grönt. Inifrån skogen hör han fnittret igen och han får svårt att få luft.

Olle Gustavsson hade alltid varit en handlingens man. Hur länge han stod där i skogen på alla fyra och kippade efter luft visste han inte, men till slut tog han sig samman, reste sig mödosamt, noterade i förbigående att hans hand såg helt normal ut igen och stegade målmedvetet hemåt genom ormbunkar och blåbärsris.

Mumlande allsköns svordomar rundar han hörnet på den fallfärdiga ladugården och börjar rota i skrothögen bredvid hönsgården medan hönorna hejdar sig i sitt spekande efter mask och iakttar honom intresserat.

“Oknytt och trolltyg.... Ahaaaa!” Olle hejdar sig i sitt mummel och håller upp en rävsax i triumf. “Jag visste väl att jag sparat den” skriker han till ingen särskild.

Även tuppen slutar med sina bestyr och glör ilsket på sin husbonde, sedan gal han för full hals.

“Käften”, Olle bligar argt tillbaka och beger sig sen till skjulet för att leta reda på olja. Rävsaxen är gammal och rostig men han tänker att han nog ska få fason på den med lite smörjmedel.

I skogsbrynet står två små varelser med grönt hår, den enas skiftande mer åt brunt, och kikar över stenmuren. Det är precis så de når upp och de spanar med stora ögon.

“Åh vad vi kommer att få skäll” varelsen med det gröna håret drar sig nervöst i örat men hennes kamrat skakar på huvudet, “äsch, vi har blivit sedda av människor förut”.

“Jo, men det här är annorlunda. Vad donar han med tror du?”

“Det där är en fälla som människorna använder att fånga räv med”.

De grönhåriga drar förfärat efter andan “ska han fånga oss tror du?”

Hennes vän skrattar och skakar på huvudet “Det kan han ju försöka med”.

Under tiden har Olle smörjt och fixat med sin fälla och ser med tillfredsställelse hur den slår ihop och bryter pinnen han provat med mitt itu. För säkerhets skull spänner han upp den igen för att testa en andra gång.

Han går och hämtar en annan pinne och hejdar sig när han hör en bil ute på vägen. Han konstaterar att det är posten och ser sig inte för när han långsamt backar mot den plats där han satt upp fällan.

Brevbäraren har kört samma runda sedan han började på posten för många år sedan. Egentligen sitter Olle Gustavssons brevlåda uppe vid stora vägen. Den flyttades dit för ett par år sedan för att det inte skulle bli så mycket körande. Olle som varit van vid att få sina brev levererade ända fram till dörren protesterade mot denna nymodighet på sitt eget lilla vis. Han tog vad han hade till hands, i detta fall en bit gammal rostig taggtråd, och virade resolut runt lådan så locket inte gick att öppna. Sedan förklarade han för Bosse, brevbäraren, att om post skulle levereras fick de helt sonika fortsätta köra ner. Annars fick det vara.

Bosse tog inte saken vidare till sina chefer utan tyckte nog att det var helt okej att köra den extra lilla biten ner genom skogen. Dessutom fick inte Olle Gustavsson post så ofta.

Denna dag hade han ett brev med sig från Försäkringskassan och strosade visslande genom trädgården för att, som han brukade, lägga brevet under en sten på verandagolvet. Han hade bara visslat ett fåtal toner på “Love me Tender” när trädgården genljöds av ett avgrundsvrål.

När Olle, två veckor senare, ligger uppallad i en lånad sjukhussäng hemma i sin stuga, gratulerar han sig själv till att ha stått på sig vad gällde postutdelningen. Annars, tänkte han, hade han nog förblött till allmän beskådan av tupp och hönor som ju inte hade kunnat göra ett skvatt åt saken.

Hans fotled var mer eller mindre krossad, det var en rejäl rävsax. Olle hade haft mycket tid att fundera på saker och ting och han var säker på att rävsaxen inte legat där han placerat den från början. Han var också *nästan* lika säker på att han hört det konstiga fnittret, fnittret från de små varelserna, medan han låg där, fast i sin egen fälla, och vred sig i plågor.

“Vänta bara, vänta bara tills jag blir frisk, då ska ni få”.

Nej, Olle Gustavsson gillade inte nya företeelser, vilda djur eller människor. Han gillade inte heller små skogsvarelser med grönt hår.